

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets It Twaspan Wijnjewoude

projectnummer: P001282

Onderwerp: Beknopte natuurtoets schoolgebouw It Twaspan

Datum: 25-05-2022

Inleiding

KADER

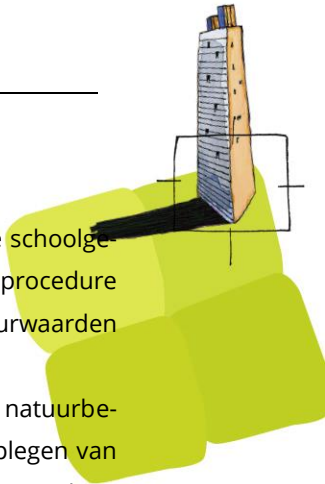
De gemeente Opsterland is van plan om acht woningen op de huidige locatie van het oude schoolgebouw van school It Twaspan in Wijnjewoude te realiseren. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd.

Het doel van de inventarisatie is nagaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 16 mei 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, droog, circa 24 °C en matige wind.

PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt tussen de Meester Geertswei en de Welfingstrjitte in de bebouwde kom van Wijnjewoude (figuur 1). Het wordt verder aan de westzijde begrensd door Peuterspeelzaal De Telle en door woonerven aan de oostzijde. De zuidzijde van het terrein bestaat uit een grasveld met een aantal bomen en aan de noordzijde staat het schoolgebouw met hier omheen verharding en een zandbak. Het gebouw bestaat uit een enkele bouwlaag en is opgetrokken uit baksteen met een plat dak van bitumen. Langs de noordrand van het terrein ligt een groenstrook. Verder is aan de noordwestzijde een fietsenstalling met overkapping aanwezig. Deze overkapping bestaat uit enkele golfplaten op een metalen constructie. Op het terrein is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 t/m 4. Impressie van het plangebied op 16 mei 2022. Boven; de westzijde van het gebouw en de zuidzijde van het terrein gezien vanuit het noorden. Onder; de noordzijde van het gebouw

Foto's 5 t/m 8. Boven; de zuidzijde van het gebouw. Onder; de oostzijde van het gebouw en het pad ten oosten van het terrein

De plannen bestaan uit de bouw van acht twee-onder-een-kapwoningen. Hiervoor wordt het oude schoolgebouw gesloopt, vegetatie verwijderd en wordt grond vergraven. Omdat nog niet bekend is welke bomen behouden blijven en welke worden gekapt, wordt er in deze natuurtoets van uitgegaan dat alle bomen worden gekapt.

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrictlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna² (NDFF © 25 mei 2022) blijkt dat in de directe omgeving (0 - 1 km) van het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren en een reptiel (adder).

Het grasveld op het terrein bestaat voornamelijk uit algemene gras- en plantensoorten, zoals Engels raaigras, madeliefje en boterbloem. Deze waargenomen soorten duiden op voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Langs de randen van het terrein staan enkele zomereiken en berken. Verder is het terrein voor een groot deel verhard.

Er zijn geen beschermde plantensoorten uit de omgeving van het plangebied bekend (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en voedselrijkdom worden beschermde plantensoorten ook niet in het plangebied verwacht.

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere roepende huismussen waargenomen op de daken van de woningen ten zuiden van het schoolterrein. Het schoolgebouw heeft een plat dak zonder geschikte ruimtes of openingen voor gebouwbewonende vogelsoorten, zoals de uit de omgeving bekende huismus en gierzwaluw (NDFF).

Uit de directe omgeving zijn ook enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in bomen bekend, zoals ransuil en sperwer (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn in de bomen langs de randen van het terrein geen nesten waargenomen die door vogels met jaarrond beschermde nesten gebruikt kunnen worden. De aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten op het terrein kan dan ook worden uitgesloten.

Het terrein kan wel onderdeel uitmaken van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus.

In de bomen op het schoolterrein kunnen algemene, weinig verstoringgevoelige vogelsoorten, zoals merel en roodborst, broeden. Nesten van deze algemene vogelsoorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Het schoolgebouw heeft rondom meerdere open stootvoegen en openingen onder gevelbekleding waardoor vleermuizen aan de binnenzijde van de spouwmuur of in besloten ruimtes kunnen komen (figuur 2). Hierin kunnen gebouwbewonende vleermuissoorten, zoals de uit de omgeving bekende gewone dwergvleermuis en/of laatvlieger (NDFF), een verblijfplaats hebben.

In de opgaande beplanting op het terrein zijn tijdens het veldbezoek geen holtes of scheuren waargenomen waar boombewonende vleermuizen een verblijfplaats in kunnen hebben.

² De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

Het plangebied kan verder onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De bomen op het terrein maken geen deel uit van doorgaande structuren van opgaande beplanten die dienst kunnen doen als essentiële vliegroute.

Figuur 2. Locaties van geschikte gevels voor vleermuizen (blauw)

Het grasland in het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten huisspitsmuis en egel (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde das bekend (NDFF). Gezien de locatie van het schoolterrein binnen de bebouwde kom van Wijnjewoude, kan het voorkomen van das worden uitgesloten. Het voorkomen van andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten kan gezien de terreingesteldheid ook worden uitgesloten.

De groene randen van het schoolterrein vormen hooguit geschikt landbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb.

In de omgeving van het plangebied zijn geen niet-vrijgestelde amfibieënsoorten waargenomen (NDFF). Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater is ook geen geschikt biotoop voor niet-vrijgestelde soorten amfibieënsoorten aanwezig.

In de directe omgeving van het plangebied is de beschermde reptielensoort adder bekend (NDFF). Geschikt leefgebied voor adder, zoals hoge zandgronden of heidegebied met een rijke vegetatiestructuur, ontbreekt op het terrein. De aanwezigheid van adder en andere niet-vrijgestelde soorten reptielen op het schoolterrein kan door het ontbreken van geschikt leefgebied en/of waarnemingen uit de omgeving worden uitgesloten.

Overige beschermde soorten uit de soortgroep vissen en ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het terrein biedt deze soortgroepen vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van beschermde vissen of ongewervelden worden uitgesloten.

TOETSING

Als gevolg van de sloop van het schoolgebouw gaan mogelijk beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of vleermuizen verblijfplaatsen in het gebouw hebben. Op basis van het nader onderzoek wordt bepaald op een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Het plangebied zal naar verwachting na uitvoering van de plannen niet ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die in bebouwd gebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op.

Als gevolg van de kap van de bomen en sloop van het schoolgebouw gaan geen jaarrond beschermde vogelnesten verloren. Bij uitvoering van het plan verandert het plangebied als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, maar zal niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten van (algemene) vogelsoorten is bij wet verboden. Dit kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningplichtig. Relevant is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in Fryslân nog de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland.

Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (vastgesteld 23 maart 2021).

NATUUR BUITEN HET NNN EN WEIDVOGELLEEFGEBIED

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelgebieden.

INVENTARISATIE

Ten westen van het terrein ligt Natura 2000-gebied 'Wijnjeterper Schar' op 1,5 km afstand. Circa 500 m ten oosten van het terrein ligt een bosstrook die is aangewezen als Natuur buiten EHS. 1 km ten oosten van het terrein ligt een gebied dat is aangewezen als EHS. Het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied is een weidevogelparelggebied, circa 8 km ten zuidoosten van het plangebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op relatief grote afstand van Natura 2000-gebied 'Wijnjeterper Schar'. Er zijn in potentie alleen effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is van het Natura 2000-gebied gescheiden door huizen, wegen en agrarisch gebied. Daarom kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningplicht.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Het NNN en Natuur buiten het NNN in Fryslân kennen geen externe werking. Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN of Natuur buiten het NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten. Weidevogelleefgebieden zullen eveneens geen verstoring ondergaan, gezien de grote afstand tot het plangebied.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom. Daardoor zijn geen beschermde houtopstanden in het plangebied aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is niet nodig.

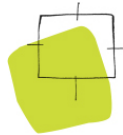
Conclusie

Voor dit plan is op 16 mei 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven nog onvoldoende beeld van de aanwezige natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Uit de toetsing komt naar voren dat in het te slopen gebouw mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen zitten en als gevolg van de sloop verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in het gebouw vast te stellen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli.

Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Negatieve effecten ten aanzien van in het kader van de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Een AERIUS-berekening moet uitwijzen of de stikstofdepositie al dan niet boven de 0.00 mol N/ha/jaar uitkomt. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.